

Ścieżka Miasta / skrytka 10

Idąc do wójta, oba się bójta, czyli o samorządzie miejskim

Przez 7 lat dzisiejsza Ziemia Kluczborska wraz z Byczyną znajdowała się we władaniu króla Kazimierza Wielkiego. Przekazał ją on jednak na drodze zamiany królowi czeskiemu Karolowi IVV w roku 1348. W roku zaś 1370, z poparciem króla Kazimierza Wielkiego, Byczyna przeszła na własność księcia Ludwika I Brzeskiego.

Wtedy to Rada Miejska Byczyny na pewno już istniała, jednak udokumentowana po raz pierwszy została kilkanaście lat później. Zapis o niej znamy z roku 1383. Zadaniem rady miejskiej wywodzącej się w owym czasie z rady kościelnej był reprezentowanie interesów najmożniejszych Byczynian i administracja targowa, później dopiero rada miejska zyskała funkcję reprezentacyjną.

Pierwsze zapisane nazwiska rajców znamy z czasów późniejszych o niemal 200 lat. W roku 1555 odnotowano, że rada w składzie Wojciech Niezgoda, Jędrzej Rziańcza oraz Amandus Krokaw zbierała się we wtorki, środy oraz czwartki po to by między innymi zatwierdzać umowy kupna i sprzedaży oraz umowy małżeńskie.

Pierwszy znany wójt z kolei to zapisany w roku 1406 niejaki „Jeschko advocatus Biciensis woyt”. Kolejni znani z nazwiska wójtowie to Jerzy Sosna, Sebastian Byk, Sebastian Fidek, Walenty Maciek, Samuel Biarowski, Bartłomiej Rydek i Jan Koza. W rękach wójta i podległych mu ławników skupiona była władza sądownicza i rozsądzanie drobnych sporów takich jak sprawy o obrazę, kłótnie, bójki i nocne awantury. Wójt i ławnicy obradowali w piątki.

Nazwiska burmistrzów znane są od roku 1555. Pierwszym z nich, znanym z imienia jest urzędujący od Niedzieli Palmowej wspomnianego roku Stanisław Wypych. Po nim „naśladują” - jak pisywano w XVIw. - Mikołaj Smółka, Marcin Mołdrzyk, oraz Sebastian Gil. Spośród nich warto wspomnieć burmistrza Mołdrzyka, który wraz z pastorem Benckiusiem oraz rajcami 24 stycznia 1588 roku suplikowali do Hetmana Zamoyskiego o oszczędzenie

miasta po Bitwie pod Byczyną. Niestety, mimo że Hetman Zamoyski odpowiedział: „Chociaż wystąpiliście przeciwko mnie, dając schronienie Maksymilianowi, wybaczym wam, bo mówicie tym samym językiem, jakiego ja używam”, Byczyna została wtedy niemal zrównana z ziemią przez wojska Hetmana.

Ostatnim katolickim burmistrzem Byczyny w czasach historycznych był Adam Leopold Wyrwich urzędujący do 1745 roku. Po przejściu Byczyny spod zarządu austriackiego pod pruski następowali ponownie burmistrzowie ewangeliccy.

Inni znani burmistrzowie to Otto Heller sprawujący urząd w latach 1910-1930, po nim dr Gerhard Bock - założyciel Nowego Parku w północnej części miasta, Wilhelm Fuhrmann - burmistrz z nadania NSDAP, ostatni niemiecki burmistrz Fryderyk Jelinek oraz Franciszek Lazar – pierwszy burmistrz powojenny.

W latach 1675-1740 Byczyna znajdowała się pod zarządem ultrakatolickich Habsburgów i obowiązywała w niej austriacka ordynacja policyjna, dość surowo pilnująca obyczajowości nadszarpniętej w wyniku Wojny Trzydziestoletniej 1618–1648 - o skutkach Wojny Trzydziestoletniej przeczytasz w innej skrytce , na Ścieżce Wojny. Wyznaczała ona między innymi obowiązki mieszczan związane z pełnieniem straży na murach, „prezentowaniem broni przed ludźmi poważnymi”, udział w gaszeniu pożarów (ten kto pierwszy przyniósł do pożaru wiadro wody miał otrzymać 1 talara nagrody) oraz opuszczanie szynków i piwiarni o godzinie 21 i spokojne rozejście się do domów.

W roku 1740 miasto dostało się pod panowanie króla pruskiego Fryderyka II i tym samym w skład tzw. Kamery Wrocławskiej oraz w obręb powiatu kluczborskiego. Zamiast zlikwidowanego urzędu burmistrza i samorządu, od roku 1745 miastem zarządzało 6-osobowe kolegium - burmistrz, z-ca burmistrza, senator, sekretarz, dwóch członków rady.